

Evgin Çay

M.E.B, evgincay35@gmail.com, Sakarya-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.1.1C0686
ORCID ID	0000-0002-1199-3939
CORRESPONDING AUTHOR	Evgin Çay

ÖZEL EĞİTİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ' NE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

ÖZ

Bu araştırmada, özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İş Sağlığı Güvenliği'ne ve yapılan uygulamalara yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya özel eğitim okulunda yöneticilik yapan altısı erkek, üçü kadın olmak üzere toplam dokuz yönetici katılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenine göre kurgulanmış olup araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Görüşmeler sekiz ile 17 dakika arasında sürmüştür. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları hakkında doğru, göstermelik ve geliştirilmesi gereken bir uygulama olduğu hakkında görüş bildirmişlerdir. Özel eğitim okulu sınıflarında olası risklerin ve tehlikelerin pencere kilitlerinin olmaması, kaygan zemin, elektrik prizleri, masaların sivri köşeleri olduğu bulgulanmıştır. Yöneticiler; zemin uyarı levhalarının konulmasıyla okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikelerin kontrol altına alınabileceğine yönelik görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerin, okullarında dolapları sabitleme, yangın alarm sistemini kurma, engelli rampasının yapılması gibi çalışmalar yaptığı bulgulanmıştır. Kişisel koruyucu donanımlar konusunda idareci ve öğretmenlere yönelik seminerlerin yapıldığına yönelik görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı, İş Güvenliği, Yönetici,
Özel Eğitim, Özel Eğitim Okulu

OPINIONS OF MANAGERS WORKING IN SPECIAL EDUCATION SCHOOL ABOUT OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the opinions of the managers working in the special education school about the occupational health and safety in schools. A total of nine administrators, six of whom are male and three of whom are female, participated in the study-special education school. The research was designed according to the qualitative research design and the data were collected by semi-structured interview technique. The interviews lasted between 17 minutes to eight. The data obtained from the interviews were analyzed by descriptive analysis technique. As a result of the research, the managers working in the special education school commented about occupational health and safety practices that it was an application that should be correct, show and developed. It was detected that the possible risks and hazards were not window locks, slippery floor, electrical outlets, pointed corners of the tables in the special education school classes. Managers expressed the opinion about the danger that could arise in the school and in the class. It has been found that the managers Works such as fixing the cabinets, setting up the fire alarm system, building the disabled ramp in their schools. They expressed their opinion that seminars were held for managers and teachers about personal protective equipment.

Keywords: Occupational Healty, Occupational Safety, Manager,
Special Education, Special Education School

How to Cite:

Çay, E., (2018). Özel Eğitim Okulu Yöneticilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği' Ne Yönelik Görüşleri, **Education Sciences (NWSAES)**, 14(1):1-16,
DOI: 10.12739/NWSA.2019.14.1.1C0686.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Toplumdaki her birey birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar alan yazında bireysel farklılık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireysel farklılık, bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik boyutta bireylerin birbirinden ayrı olma durumu şeklinde tanımlanabilir (Empati, 2008). Birbirinden farklı özelliklere sahip bireyler kendine özgü öğrenme özelliklerine, hızına ve duygusal özelliklere sahiptir. Bu bireysel farklılıklar bazen karşımıza özel gereksinim olarak çıkabilmektedir. Özel gereksinimli birey, eğitim gereksinimleri farklı olup bireysel olarak planlanarak verilen bireylere özel gereksinimli birey denilmektedir. Toplumda yaşayan normal gelişim gösteren bireylerin eğitiminde olduğu gibi özel gereksinimi olan bireylerin eğitiminde de amaç, özel gereksinimli bireylerin çevresine bağlı kalmadan yaşamlarını sürdürmek ve yaşadığı çevreye kolay adapte olmalarını sağlamaktır (Fetko, Schuster, Harley ve Collins, 1999; Maciag, Schuster, Collins ve Cooper, 2000). Bu amaç doğrultusunda özel gereksinimli bireylere verilen eğitim bireysel ve çocuğun gereksinimleri belirlenerek verilmelidir. Özel gereksinimli bireylerin yaşadığı çevreye adapte olmaları ve bağımsız olarak hareket edebilmeleri için hayatın her döneminde kendileri için planlanmış eğitime gereksinimleri vardır (Akmanoğlu, 2002; Yücesoy, 2002; Gözün, 2003). Özel gereksinimli bireyler, eğitimlerini kendileri için planlanmış sınıf ve okullarda almaktadırlar. Eğitim hizmeti verilen bu okulların bina yapısı, yer, atölyeler, sınıflar, ısınma, ulaşım, yemekhane, kantin, okul bahçesi, spor salonu, kat sayısı büyük farklılıklar göstermektedir. Böylelikle bu ortamlarda olabilecek tehlikeler, riskler ve alınması gereken önlemler de farklılık göstermektedir (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2012). Bu tür eğitim ortamlarında özel gereksinimli bireyler düşme, yanma, yaralanma ve birbirlerine şiddet kullanma gibi tehlike ve risklerle karşılaşabilmektedir. Özel gereksinimli bireylerin tehlike ve risklerden uzak güvenli bir okul ortamında eğitim almaları önemlidir. Öğrencilerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri, kendilerine sunulan eğitim hizmetlerini alabilmeleri ve öğretmenlerin bu eğitimi sunabilmeleri için güvenli bir okul ortamının oluşması gerekmektedir. Bu yüzden eğitim veren okulların güvenli ortamlar haline getirilmesi gerekmektedir (Kaufman, Devoe, Peter, Ruddy, Miller, Planty, Snyder ve Rand, 2003).

Ülkemizde özel gereksinimli bireylerin hayatlarını sürdürebilmeleri, maddi manevi açıdan tatmin olabilmeleri için çalışma hayatına atılmaya ihtiyaçları vardır. Anayasamızda bu bireylerin çalışma hakları koruma altına alınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 48. Maddesinde de belirtildiği gibi herkes istediği yerde çalışma ve sözleşme yapma hakkına sahiptir. 50. Maddesinde ise kadınlar, küçükler, bedensel olarak ve zihinsel olarak yetersizliği olan bireylerin çalışma şartları bakımından korunduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda 50 ve daha fazla işçi çalıştıran özel sektör işyerlerinde işverenler %3 oranında engelli birey istihdam etmek zorundadırlar. Kamu işyerlerinde ise 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işverenler %4 engelli birey çalıştırmak zorundadır (4857 sayılı iş kanunu, 2003). Engelli bireylere yönelik alınan bu tedbirlere rağmen birçok işveren işyerinde engelli birey çalıştırmayı tercih etmemekte ya da yasal zorunluluktan dolayı engelli çalışan bulundurmakta olduğu görülmektedir. İşverenlerin engelli bireyler hakkındaki kazalara daha çok neden olurlar, çok çabuk kızarlar, diğer çalışmalarını ve çalışanlarını işten alıkoymaları, ceza uygulaması zordur, duygusal sorunları işi aksatır, halkla ilişkiler konusunda iyi izlenim bırakmazlar, düzgün çalışmazlar gibi gerçek dışı tutum ve inançları engelli bireylerin hayatlarını devam ettirmeleri için gerekli olan iş

hayatına girmelerini olumsuz etkilemektedir ve birçok işveren engelli birey çalıştırmayı tercih etmemektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014). İşyerlerinde çalışan engelli bireylerin çalıştığı ortamların kalitesi iş sağlığı ve güvenliği (İSG) kavramıyla ilgilidir.

Günümüzde çok sık karşımıza çıkan iş sağlığı ve güvenliği kavramı; çalışanların bedensel, ruhsal sağlığının korunması, çalışanların işyeri koşullarının, çevrenin ve işçilerin ürettiği malların kötü sonuçlarının en aza indirilmesi ya da ortadan kaldırılması, üreten kesimin bedensel ve ruhsal yönden uygun işlere yerleştirilmesi olarak açıklanabilir (Özçer, 1988). Başka bir ifadeyle iş sağlığı; çalışan bir kişinin her türlü olabilecek riskler ve tehlikelerden arındırılmış ya da bu tehlikelerin en aza indirildiği bir ortamda sağlıklı bir şekilde çalışabilmesi olarak tanımlanabilir (Arpat, Öter ve Yeşil, 2014). İş güvenliği kavramı ise, çalışanın çalıştığı ortamdaki gerek çevre gerekse materyallerden meydana gelebilecek risk ve tehlikeleri en aza indirecek veya ortadan kaldıracak düzenlemeler olarak belirtilebilir (Erginbaş, 2010). Yapılan literatür araştırması sonucu bu tanımlara ek olarak evrensel anlamdaki iş sağlığı ve güvenliği (İSG) tanımı ise; çalışma ortamında herhangi bir risk ve tehlike meydana gelmemişken bu oluşabilecek risk ve tehlikelerin olabileceğini varsayıp gerekli tedbirlerin alınarak oluşabilecek riskleri ortadan kaldırmak olarak tanımlanabilir (Özkılıç, 2005).

Özel gereksinimli bireylerin çalıştığı ya da öğrenim gördüğü okullarda, kaygıdan-stresten-tehlikeden uzak bir ortamın olması özel gereksinimli bireyler için kabul duygusunun olduğu bir eğitim ortamı sağlar (Mabie, 2003). Bu da okulu olası tehlike ve risklerden arındırarak özel gereksinimli bireylere güvenli bir okul ortamı sağlamakla olmaktadır Öğretmenlerin, öğrencilerin ve personelin kendilerini fiziksel ve psikolojik açıdan rahat hissetmeleri okul güvenliği kavramını karşılamaktadır. Bu bakımdan İSG uygulamaları kapsamında oluşturulacak güvenli bir okul ortamı özel gereksinimli bireylerin kendilerini daha rahat etmeleri, performanslarını en iyi şekilde ortaya koymaları bakımından önemli görülmektedir (Dönmez, 2001). Yetersizliği olan bireylerin öğrenim gördüğü eğitim ortamlarının özellikleri ise Olumlu ve destekleyici okul iklimi, kaliteli akademik öğretim, okuldaki planlamalara öğrenci ve ailesinin de katılması, zorlayıcı önlemlerin daha az kullanılması, danışmanlık hizmetlerinin sağlanması, şiddet önleme ve krize müdahale programının hazırlanması, okul güvenliğini sağlamak ve şiddeti önlemeye yönelik yazılı müdahale programının hazırlanması şeklinde sıralanabilir (Bucher ve Mannig, 2003; Mayer ve Leone, 1999; Peterson ve Skiba, 2001).

Alan yazın incelendiğinde İSG' ye yönelik araştırmalara rastlamak mümkündür (Özgüler ve Koca, 2013; Yılmaz, 2013; Kaçmaz, 2003; Uçkun, Demir, Yüksel ve Yüksel, 2015; Erdoğan ve Karacan, 2011; Avinç ve Kökten, 2014; Altuğ, Özgüler, Kağızmanlı ve Kaya, 2016; Ceylan, 2012; Baradan, 2006; Şahin, 2013; Sarıkaya, Seyman ve Güllü, 2009; Hernandez ve Seem, 2004; James, 1994; Kartal ve Bilgin, 2009; Carroll, 1998). Özgüler ve Koca (2013), Meslek Yüksek okul öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgilerinin; Yılmaz (2013), Kamu kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği Kanunu'nun uygulanmasını; Kaçmaz (2003), İş sağlığı ve iş güvenliği konularında devletin, işverenin işçinin görev ve sorumluluklarını; Uçkun, Demir, Yüksel ve Yüksel (2015), İş güvenliği kültürünün kurumsal itibardaki rolü ile sadece meslek yüksek okulu programlarında yer alan iş güvenliği uzmanlığı programının önemini; Erdoğan ve Karacan (2011), İşçi sağlığı ve iş güvenliğine insan kaynakları yönetimini

fonksiyonları açısından; Avinç ve Kökten (2014), 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu işveren yükümlülükleri açısından; Altuğ, Özgüler, Kağızmanlı ve Kaya (2016), Mühendislik fakültesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yeterliliği açısından; Ceylan (2012), Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği eğitim sorunları ve çözüm önerilerini; Baradan (2006), Türkiye inşaat sektöründe iş güvenliğinin yeri ve gelişmiş ülkelerle kıyaslanmasını; Şahin (2013), İş sağlığı ve güvenliğinde insan kaynaklarının önemini; Sarıkaya, Seyman ve Güllü (2009), Meslek yüksek okullarında iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesinin önemini; Hernandez ve Seem (2004), Güvenli bir okul ortamının nasıl olabileceğini; James (1994), Okulda olan şiddet ve yasaları; Kartal ve Bilgin (2009), Öğretmen ve öğrenci gözüyle zorbalık ve okul iklimini; Carroll (1998), Yüksek tehlikeli endüstride organizasyonel öğrenme aktivitelerini incelemiştir. İSG'ye yönelik yapılan alan yazın taraması sonucunda Meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin İSG hakkındaki bilgilerinin, Kamu kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun uygulanmasının, işverenin ve işçilerin görev ve sorumluluklarının incelendiği görülmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Alan yazında pek çok yazar tarafından (Sabuncu, 2006; Başesgioğlu, 2006; Güven, 2006; Işık, 2006 ve Sipahi, 2006) İSG için eğitimlerin erken başlaması gerektiği iddia edilmesine rağmen eğitim alanında İSG'ye yönelik oldukça sınırlı araştırmanın olduğu görülmektedir. Toplumda eğitim alanında hatta özel eğitimde İSG bir nebze daha önemli olmaktadır. İş ya da toplum yaşamında normal bireyler zihinsel olarak tehlikeyi yordama gücüne sahipken ciddi oranlarda iş kazaları ve riskler ile karşılaşmaktadır. Özel gereksinimli hatta zihinsel yetersizliği olan bireyler iş yaşamında ya da toplumda bu tehlikelerin veya risklerin farkına varması ve korunması için yapacakları oldukça önemlidir. Alan yazın incelendiğinde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin devam ettikleri okullardaki yöneticilerin İSG yönelik görüşlerinin inceleyen araştırmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden bu araştırmada özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliği'ne yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilecek sonuçların alan yazına katkı sağlayacağı, ileriki araştırmalara, özel eğitim okullarında yapılacak iş sağlığı güvenliği uygulamalarına kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırma önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İSG'ye yönelik görüşlerini ve yapılan uygulamaları belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

A. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin;

- İş sağlığı ve güvenliği kavramına yönelik,
- Okulda ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve risklere yönelik,
- Okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikeleri kontrol altına almaya yönelik görüşleri nelerdir?

B. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin;

- İSG ile ilgili okullarında yapılan uygulamalar,
- İSG ile ilgili öğrencilere yapılan uygulamalar nelerdir?

C. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin, özel eğitim okullarında İSG kapsamında yapılabilecek uygulamalara yönelik görüşleri nelerdir?

3. YÖNTEM (METHODS)

Bu araştırmada özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İSG'ye ilişkin görüşleri ve yapılan uygulamaların belirlenmesi amaçlandığından nitel araştırma çeşitlerinden olan görüşme tekniği (Yıldırım ve Şimşek, 2008) seçilmiş ve görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme formu, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.1. Katılımcılar (Participants)

Bu bölümde katılımcılara ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler oluşturmaktadır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İSG'ye yönelik görüşlerine ilişkin bilgi sahibi olmak istenmesinden dolayı bu yöntem seçilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri
(Table 1. Participant demographic data)

Kod Adı	Cinsiyet	Çalıştığı Okul Türü	Kıdem Yılı	Eğitim Düzeyi	Mezun Olduğu Bölüm	Öğrencinin Engel Türü
Y1	E	İş Eğitim Merkezi	16-25	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik
Y2	E	İş Eğitim Merkezi	6-15	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik OSB
Y3	K	Eğitim Uygulama	6-15	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik
Y4	E	İş Eğitim Merkezi	16-25	Lisans	Diğer	OSB
Y5	E	Eğitim Uygulama	16-25	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik
Y6	K	İş Eğitim Merkezi	6-15	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik OSB Fiziksel Yetersizlik
Y7	K	Diğer	16-25	Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik
Y8	E	Diğer	16-25	Lisans	Özel Eğitim	Zihinsel Yetersizlik
Y9	E	Eğitim Uygulama	16-25	Yüksek Lisans	Diğer	Zihinsel Yetersizlik

Tablo 1'de araştırmaya katılan yöneticilere ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir. Yöneticiler Sakarya ilinde bulunan özel eğitim okullarında görev yapmaktadırlar. Özel eğitim okullarında çalışan yöneticilerin çalışma süreleri 6 ile 25 yıl arasında değişmektedir. 3'ü kadın 6'sı erkek olan katılımcıların 1'i özel eğitim olmak üzere 8'i diğer bölüm programlarından mezun olmuştur.

3.2. Verilerin Toplanması (Data Collecting)

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan veri toplama tekniklerinden biri olan görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Görüşme nitel araştırmalarda veri toplama tekniklerinin biri olup iki kişi arasında bilgi amaçlı yapılan sohbet (Uzuner, 1999) olarak tanımlanmaktadır. Görüşme, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere üç şekilde yapılabilmektedir (Karasar, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme tekniklerinin her ikisinin avantajlarını da içerir (Karasar,

2010). Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme arasında kalan ve en sık kullanılan tekniktir (Karasar, 2002; Uzuner, 1999; Türnüklü, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırma verilerini toplamak için araştırmacılar tarafından alan yazın taranarak hazırlanan görüşme formu, farklı alanlarda çalışan iki uzmanın görüşleri alınarak son hali verilmiştir. Hazırlanan görüşme soruları ile yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliğine yönelik görüşleri belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun hazırlanan görüşme soruları özel eğitim okulunda çalışan yöneticilere bire bir sorularak görüşleri kayıt altına alınmıştır. Görüşmeye başlamadan önce araştırmacı kendini tanıtmış, görüşmenin amacını açıklayarak kaydın nasıl yapılacağını açıklamıştır. Görüşme başladığı andan itibaren ses kaydı açılarak veriler toplanmıştır. Görüşmeler yöneticilerin görev yaptığı özel eğitim okullarında yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 9 ile 17 dakika sürmüştür.

3.3. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Özel eğitim okullarında çalışan yöneticilerin İSG'ye yönelik görüşlerini ve yapılan uygulamaları belirlemek için hazırlanan sorulara vermiş oldukları cevaplar yazılı hale getirilmiştir. Yapılan deşifre işleminin güvenilirliği alan uzmanı tarafından ses kayıtlarıyla karşılaştırılarak dokümanların %30 unda yapılmış ve deşifre işleminin güvenilirliği %100 olarak hesaplanmıştır. Bilgisayar ortamına verileri çözümlmek için betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yaklaşımla veriler özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada görüşleri belirlemek için sorulan sorulara göre temalar oluşturulur. Veriler de bu temalara göre oluşturularak analiz edilir. Betimsel analizde katılımcının görüşlerini tam anlamıyla ortaya çıkarabilmek için doğrudan alıntılara yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yapılan araştırmada da görüşmecilerin beyan ettikleri tırnak içinde söylenildiği gibi aktarılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Bu bölümde Özel eğitim okullarında görev yapan yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliği'ne yönelik görüşlerini ve yapılan uygulamaları belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılara kod adı verilerek görüşler aktarılmıştır. Araştırmada kullanılan sorular kategori olarak belirlenip söylenme sıklığı (frekans) dikkate alınarak tablolar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular sorulara göre sıralanarak verilmiştir.

4.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramına Yönelik Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin İfadelerini Kapsayan Bulgular (Findings of Managers Working in Special Education School that Include the Concept of Work Health and Safety)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin 'İş sağlığı ve güvenliği kavramına yönelik neler söylersiniz?' sorusuna verdiği cevaplar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliği kavramına yönelik ifadelerini kapsayan bulgular
(Table 2. Findings of managers working in special education school that include the concept of work health and safety)

Cevaplar	f
Doğru ve Önemli Bir Uygulama	5
Göstermelik Bir Uygulama	2
Geliştirilmesi Gereken Bir Uygulama	1
Özel Eğitim İçin Çok Gerekli	1

Tablo 2 incelendiğinde özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler İş Sağlığı ve Güvenliği kavramını doğru ve önemli bir uygulama, göstermelik bir uygulama, geliştirilmesi gereken bir uygulama ve iş sağlığı ve güvenliğinin özel eğitim için çok gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Y1. İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları çok yerinde bir karardır. Okuldan faydalanan tüm bireylerin öğretmen, öğrenci, veli ve vatandaşların okulda sağlıklı bir şekilde dolaşmaları ve karşılaşabileceği tehditlerin ortadan kaldırılması temel hedef olmalıdır.

Y4. Göstermelik, yasak savmak üzerine yapılıyor.

Y8. Çok önemli bir uygulama. Bütün insanların uygulaması gerekmektedir. İnsanlar için yararlı bir uygulamadır.

4.2. Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin Okulda Ve Sınıfta Oluşabilecek Olası Tehlike Ve Risklere Yönelik Görüşlerini Kapsayan Bulgular (Finding that Include Opinions of Managers Working in Special Education School on the Possible Hazards and Risks that May Arise in the School and in the Classroom)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin 'Okul ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve riskler nelerdir?' sorusuna verdiği cevaplar Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin okulda ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve risklere yönelik görüşlerini kapsayan bulgular

(Table 3. Finding that include opinions of managers working in special education school on the possible hazards and risks that may arise in the school and in the classroom)

Cevaplar	f
Malzemelerle İlgili Riskler	8
Fiziki Yapı İle İlgili Riskler	7
Kişisel Riskler	3

Tablo 3 incelendiğinde özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler okul ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve risklerin fiziki yapı ile ilgili riskler, malzemelerle ilgili riskler ve kişisel riskler olduğunu ifade etmişlerdir.

Y1. Okul ve sınıflarda oluşabilecek tehlike ve riskler; öğrencilerin koridorlarda, sınıflarda ve bahçede düşüp yaralanmaları, birbirlerine vurarak darp etmeleri.

Y3. Pencere kilitleri ve demirlerinin olmaması, zeminin kaygan olması, elektrik prizlerinin kapaklı olmaması, masaların sivri köşelerinin olması, dolapların duvara monteli olmaması, elektrik kablolarının açık bir şekilde olması, kalorifer peteklerinin koruma ile kaplanmaması.

Y5. Masa köşe ve kenarlarının oval olması gerekir. Camların öğrenciler tarafından açılmasının engellenmesi gerekir.

Y7. Elektrik prizleri, kalorifer petekleri, sivri köşeler, pencerelerin tamamen açılması, kaygan zeminler.

4.3. Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin Okulda ve Sınıfta Oluşabilecek Tehlikeleri Kontrol Altına Almaya Yönelik Görüşlerini Kapsayan Bulgular (Finding that Include Opinions of Managers Working in Special Education School to Control the Possible Hazards that May Arise in the School and in the Classroom)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin 'Okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikeleri nasıl kontrol altına alırsınız?' sorusuna verdiği cevaplar Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin Okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikeleri kontrol altına almaya yönelik görüşlerini kapsayan bulgular

Table 4. Finding that include opinions of managers working in special education school to control the possible hazards that may arise in the school and in the classroom)

Cevaplar	f
Elektrik Prizlerini Değiştirerek	5
Eşyaları Sabitleyerek	4
Sivri Köşeli Araçlara Tedbir Alarak	4
Elektrik İle İlgili Bakımlar Yapılarak	2
Pencerelerin Beş Cm Kadar Açılması İçin Kilit Takılarak	2
Zemin Uyarı Levhası Koyularak	2
Okul Personelinin Sürekli Kontroller Yaparak	1
Öğretmenlerin Sınıflarını Terk Etmemeleriyle	1
Özel Eğitim Uygulamalarıyla	1
Acil Çıkış Kapısı Konularak Ve Kapıyı Yanıcı Olmayan Maddelerden Yaparak	1
Yangın Alarm Sistemi Kurarak	1
Temizlik Maddelerinin Çocukların Ulaşamayacağı Yere Kaldırarak	1

Tablo 4 incelendiğinde özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikeleri Elektrik prizlerini değiştirerek, Eşyaları sabitleyerek, Sivri köşeli araçlara tedbir alarak, Elektrik ile ilgili bakımlar yapılarak, Pencerelerin beş cm kadar açılması için kilit takılarak, Zemin uyarı levhası koyularak, Okul personelinin sürekli kontrolleriyle, Öğretmenlerin sınıflarını terk etmemeleriyle, Özel eğitim uygulamalarıyla, Özel eğitim uygulamalarıyla, Acil çıkış kapısının olması ve yanıcı maddelerden yapılarak, Yangın alarm sistemi kurarak önlemeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Y3. Pencerelerin beş santimetre kadar açılması için kilit takılır. Pencerede bulunan demirler (korkuluklar) çıkarılır. Zemine kaygan zemin uyarı levhası konulur. Elektrik prizleri kapaklı prizlerle değiştirilir. Dolaplar duvara monte edilir. Elektrik kabloları kapatılır. Masaların sivri köşeleri oval hale getirilir. Yangın alarm sistemi kurulur.

Y5. Sınıf ve okul ortamını gözlemler ve gerekli değerlendirmeleri yapıp çözüm üretirler.

Y8. Prizlerin kapaklı olması. Peteklerin sivri köşelerinin kapatılması. Dolapların sabitlenmesi. Pencerelerin tamamen açılmasının engellenmesi

4.4. Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin Okullarında İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Yaptıkları Çalışmalara İlişkin Bulgular (Finding that Include Opinions of Managers Working in Special Education School about Work Health and Safety in Their Schools)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin 'Okulunuzda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ne tür çalışmalar yaptınız?' sorusuna verdiği cevaplar Tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin okullarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yaptıkları çalışmalara ilişkin bulgular

(Table 5. Finding that managers working in special education school about work health and safety in their schools)

Cevaplar	f
Seminerler Verildi	4
Kapaklı Prizler Yapıldı	3
Dolap Ve Masaların Sivri Köşeleri Kaplandı	2
Okul Tuvaletlerinde Düzenlemeler Yapıldı	2
Levhalar Konuluyor	1
Öğrenciler Okul Dışına Çıkarılmıyor	1
Dolaplar Sabitlendi	1
Yangın Alarm Sistemi Kuruldu	1
Okulun Bahçesi Ve Koridorlar Kamerayla İzleniyor	1
Mobilyalar Sabitlendi	1
Acil Yangın Çıkış Kapısı Yapıldı	1
Dolaplar Duvara Sabitlendi	1
Elektrik Tesisatının Bakımı Yapıldı	1
Engelli Tuvaleti Yapıldı	1
Engelli Rampası Yapıldı	1
Yön Levhaları Ve Tabelalar Görülebilecek Yerlere Asıldı	1
Pencerelerin Yukardan Yarım Açılır Şekilde Kilitleri Değiştirildi	1
Atölyelerde Tedbirler Alındı	1
Merdivenlere Kaydırmaz Bant Yapıldı	1
Mebbis Sistemine İyileştirme Alanları Tespit Edilerek Eksikler Belirlendi	1

Tablo 5 incelendiğinde Özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler Okullarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili Seminerler verildiğini, kapaklı prizler yapıldığını, dolap ve masaların sivri köşelerinin kaplandığını, Okul tuvaletlerinde düzenlemelerin yapıldığını, Levhalar konulduğunu, Öğrencilerin okul dışına çıkarılmadığını, dolapların sabitlendiğini, elektrik tesisatı bakımının yapıldığını, engelli tuvaletinin yapıldığını, engelli rampasının yapıldığını, yön levhaları ve tabelaların görülebilecek yerlere asıldığını, pencerelerin yukardan yarım açılır şekilde kilitlerinin değiştirildiğini, atölyelerde tedbirlerin alındığını, merdivenlere kaydırmaz bantların yapıldığını ve Mebbis sistemine iyileştirme alanları tespit edilerek eksiklerin belirlendiğini ifade etmişlerdir.

Y1. Okulumuzun her koridoru ve bahçesi sürekli kameralarla kontrol edilmektedir. Tehlike oluşturacak durumlar levhalarla uyarılmaktadır. Öğrenciler hiçbir şekilde bağımsız olarak okul dışına çıkarılmamaktadır.

Y5. Mobilyaların sabitlenmesi, tehlike oluşturacak unsurlara müdahale edilmesi, öğretmen öğrenci ve personele gerekli eğitim verilmesi.

Y7. Atölyelerde alınması gereken tedbirler alındı. Öğretmenlere bu konuyla ilgili seminer verildi. Sınıflarda alınması gereken tedbirler alındı. Okulun diğer kesimlerinde tedbirler alındı.

4.5. Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Öğrencilerine Yönelik Neler Yaptıklarına İlişkin Bulgular (Finding that Include Opinions of Managers Working in Special Education School about what They are doing to Their Students on Work Health and Safety)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin 'İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili öğrencilerinize yönelik neler yaptınız/planladınız?' sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 6'de yer almaktadır.

Tablo 6. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili öğrencilerine yönelik neler yaptıklarına ilişkin bulgular

(Table 6. Finding that managers working in special education school about what they are doing to their students on work health and safety)

Cevaplar	f
Öğrencilerin hastalıkları ve kan gruplarına ilişkin kartlar toplandı.	6
İşaret levhaları konuldu.	4
Kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgi verildi.	4
Öğrencilere uyarı ve bilgilendirme yapıldı.	4
Genel Bilgi boyutunda bilgilendirme yapıldı.	3
Bütün tehlikeli ya da tehlikeli olabilecek malzemeler kaldırılıp, kapatıldı.	2
Öğretmen ve velilerimize karşı bilgilendirip seminerler yoluyla bilgilendirildi.	1
Sınıf ve okul düzeyinde tedbirler alındı.	1

Tablo 6 incelendiğinde Özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler Öğrencilerin hastalıkları ve kan gruplarına ilişkin kartlar toplandığını, okulun belli kısımlarına işaret levhaları konulduğunu, kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgi verildiğini ve genel bilgi boyutunda bilgilendirme yapıldığını Öğrencilere uyarı ve bilgilendirmelerin yapıldığını, bütün tehlikeli ya da tehlikeli olabilecek malzemelerin kaldırılıp, kapatıldığını, Öğretmen ve velileri bilgilendirip seminerler verildiğini, sınıf ve okul düzeyinde tedbirler alındığını belirtmişlerdir.

Y3. Okulda ve ilçede bilgilendirme seminerleri yapılıyor. Yangın alarm sistemleri kuruldu. İşaret levhaları (acil çıkış, kaygan zemin vb.) levhalar okulda bulunmaktadır. Öğrencilerin hastalıkları ve kan grupları hakkında uyarı levhaları ve bilgileri okul idaresinde muhafaza edilmektedir.

Y1. Kişisel donanımlar konusunda tüm hizmetlilerimiz gereken önemi almakla toz maskesi, eldivenler, eli ve elin bir kısmını koruyan koruyucular kullanılmaktadır. İşaret levhalarımız okulda bulunmaktadır. Öğrencilerimizin tüm kan grupları bulunmakta olup tüm sağlık problemleri okulumuz hemşiresi tarafından takip edilmektedir.

Y5. Bilgilendirme ve görsel metaryallerle.

Y6. Onların en az zarar görmesi için bütün tehlikeli ya da tehlikeli olabilecek malzemeler kaldırılarak, kapatılarak, bölümleri yaptırılarak önlemler alınmaya çalışılıyor.

Y9. Okul rehberlik servisi ve sınıf öğretmenlerimiz çeşitli konuları (sınıf bazlı araç gereçlerin kullanımı) ile ilgili uyarılar, bilgiler veriliyor.

Y1. Öğrencilerimize yönelik alınacak tüm tedbirleri öğretmen ve velilerimize karşı bilgilendirip seminerler yoluyla bilgilendiriyoruz.

4.6. Özel Eğitim Okulunda Çalışan Yöneticilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Yapılabilecek Uygulamalara İlişkin Görüşlerini Kapsayan Bulgular (Finding that Include Opinions of Managers Working in Special Education School about the Applications that can be done within the Scope of Work Health And Safety)

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin "iş sağlığı ve güvenliği kapsamında neler yapılabilir?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılabilecek uygulamalara ilişkin görüşlerini kapsayan bulgular

(Table 7. Finding that include opinions of managers working in special education school about the applications that can be done within the scope of work health and safety)

Cevaplar	f
Öğrencilerin engel durumları göz önüne alınarak okul ve sınıf düzenlemeleri yapılabilir.	3
Hareketli cisimlerin tümü sabitlenebilir.	2
Olabilecek iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tehditler tüm veli ve öğretmenlere anlatılabilir.	1
İdare ve öğretmenler haricinde profesyonel bir destek ve denetim mekanizması olabilir.	1
Bahçe ve oyun alanlarının alçak ve yüksek kısımlarının aynı düzeye getirilerek yumuşak zemin temaları oluşturulabilir.	1
Yardımcı personele iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili üst düzeyde eğitim verilebilir.	1
Engelli wc leri, uyarı ikaz levhaları engellilerin ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılabilir.	1
Brail alfabesine göre derslik isimleri konulabilir.	1
İdareci ve çalışanlar daha hassas davranabilir.	1

Tablo 7 incelendiğinde Özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler Öğrencilerin engel durumları göz önüne alınarak okul ve sınıf düzenlemeleri yapılabilir, hareketli cisimlerin tümü sabitlenebilir, Olabilecek iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tehditler tüm veli ve öğretmenlere anlatılabilir, İdare ve öğretmenler haricinde profesyonel bir destek ve denetim mekanizması olabilir, bahçe ve oyun alanlarının alçak ve yüksek kısımlarının aynı düzeye getirilerek yumuşak zemin temaları oluşturulabilir, yardımcı personele iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili üst düzeyde eğitim verilebilir, engelli wc leri, uyarı ikaz levhaları engellilerin ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılabilir, Brail alfabesine göre derslik isimleri konulabilir ve idareci ve çalışanlar daha hassas davranabilir şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Y1. Bütün riskleri yok etme şansımız bulunmamaktadır. Ama olabilecek iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tehditler tüm veli ve öğretmenlerimize anlatılmakta, alınabilecek tüm önlemler alınmaya çalışılmaktadır.

Y5. Engelli wc'leri, uyarı ikaz levhaları engellilerin ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılabilir. Görme engelliler için dokunarak yön bulmalarını sağlayan hissedilebilir yüzey ve dersliklerin bulunması için de brail alfabesine göre derslik isimleri konulabilir.

Y6. Çocukların engel durumları göz önünde bulundurularak onlara güvenli ortamlar ve tehlike yaratacak materyallerden koruyucu maddelerden oluşması gerekir. Merdiven olmaması, bedensel engelli öğrencilerin rahat hareket etme imkanlarının sağlanması gerekir.

Kapıların dışa açılır ve kolay olması sınıf ortamlarının onların hareketlerinin kısıtlanması gereken şekilde düzenlenmesi, rampa olması, engelli wc'lerin olması.

Sonuç olarak özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler iş sağlığı ve güvenliği kavramını doğru ve önemli bir uygulama, göstermelik bir uygulama, geliştirilmesi gereken bir uygulama ve Özel eğitim için çok gerekli bir uygulama olduğuna ilişkin görüş belirtmişlerdir. Okul ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve risklerin fiziki yapı ile ilgili riskler, malzemelerle ilgili riskler ve kişisel riskler olduğu bulgulanmıştır. Yöneticiler, Okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikelerin, okul personelinin sürekli kontrolleriyle, öğretmenlerin sınıflarını terk etmemeleriyle, özel eğitim uygulamalarıyla, pencerelerin beş cm kadar açılabilmesi için kilit takılarak, koridorlara zemin uyarı levhası konularak, elektrik prizlerinin değiştirilmesiyle, sınıf ve okuldaki eşyaları sabitleyerek, sivri köşeli araçlara tedbir alarak, yangın alarm sistemini kurarak ve temizlik maddelerini çocukların ulaşamayacağı bir yere koyarak kontrol altına alındığına yönelik görüş bildirmişlerdir. Araştırma sonucunda özel eğitim okullarında okul bahçesinin ve koridorların kamerayla izlendiği, uyarıcı levhaların konulduğu, dolapların ve mobilyaların sabitlendiği, yangın alarm sisteminin kurularak okul tuvaletlerinde düzenlemelerin yapıldığı, oluşabilecek tehlike ve risklere karşı seminerler verildiği, sınıflara kapaklı prizler yapıldığı, dolap ve masaların sivri köşelerinin kaplandığı, engelli tuvaletlerinin ve rampalarının yapıldığı, yön levhaları ve tabelaların görülebilecek yerlere asıldığı, pencerelerin yukardan yarım açılacak şekilde kilitlerinin değiştirildiği, atölyelerde gerekli tedbirlerin alındığı ve merdivenlere kaydırmaz bantların yapıştırıldığı bulgulanmıştır.

İş sağlığı ve güvenliğine yönelik yöneticiler, sınıf ve okul düzeyinde tedbirler alındığına, öğrencilere, öğrencilere uyarı ve bilgilendirmelerin yapıldığına, öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik bilgilendirme seminerlerinin yapıldığına ve bütün tehlikeli malzemelerin kaldırıldığına yönelik görüş bildirmişlerdir. Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik neler yapılabileceğine ilişkin görüşleri incelendiğinde ise öğrencilerin engel durumları göz önüne alınarak sınıf ve okul düzenlemelerinin yapılabileceği, hareketli cisimlerin tümünün sabitlenebileceği, brail alfabesine göre derslik isimlerinin konulabileceği, bahçe ve oyun alanlarının alçak ve yüksek kısımlarının aynı düzeye getirilerek yumuşak zemin temaları oluşturulabileceği, yardımcı personele iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili üst düzeyde eğitim verilebileceği, engelli wc'leri, uyarı ikaz levhaları engellilerin ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılabileceği ve Olabilecek iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tehditler tüm veli ve öğretmenlere anlatılabileceğine yönelik görüş bildirmişlerdir.

Bu araştırmada özel eğitim okulu yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliği' ne ve yapılan uygulamalara yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak doğru, yerinde bir uygulama olduğu, özel eğitim için önemli bir uygulama olduğu, geliştirilmesi gereken ve göstermelik yapılan bir uygulama olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Meslek yüksekokul öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilerini incelediği Özgüler ve Koca (2013)'nin çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Özel eğitim okulunda çalışan yöneticilerin görev yaptığı okullarda personele, öğretmenlere, öğrenciler ve velilere verilen bilgilendirme seminerlerinin ileride oluşabilecek tehlike ve riskleri en aza indirebileceği düşünüldüğünden verilen eğitimin önemli olduğu vurgulanmaktadır. Yılmaz (2009) yaptığı bir araştırmasında iş sağlığı

ve güvenliği eğitiminin öneminden söz ederek tüm eğitim kademelerinde yetersiz ve iyileştirilmesi gereken bir konu olduğunun altını çizmiştir. Başka bir çalışmada ise Altuğ, Özgüler, Kağızmanlı ve Kaya (2016), mühendislik fakültesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yeterliliğini belirleyerek verilen eğitimin önemine değinmiştir. Yapılan araştırma bu bakımdan benzerlik göstermektedir.

Araştırmada elde edilen veriler arasında genel bilgi boyutunda öğrenci, öğretmen ve velilere bilgilendirmelerin yapıldığı, herhangi bir tehlike ya da risk anında kullanılacak olan koruyucu donanımlar hakkında bilgiler verildiği, öğrencilerin görebileceği yerlere uyarıcı işaret levhalarının asıldığı ve öğrencilerin hastalık ve yetersizliklerine, kan gruplarına ilişkin kartların toplanıp saklandığı görülmektedir. Okullara konulan uyarıcı levha ve işaretlerin öğrencileri olabilecek tehlike ve risklere karşı bilgilendirerek onları koruyacağı düşünülmektedir. Yapılan bu uygulamaların oluşabilecek tehlike ve riskleri en aza indireceği düşünüldüğünden önemli görülmektedir.

Araştırma bulgularına özel eğitim okullarında iş sağlığı ve güvenliği için neler yapılabileceği yönünden bakıldığında yöneticilerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik oluşabilecek tehlike ve risklerin veli ve öğrencilere anlatılabileceği, İdare ve öğretmenler haricinde profesyonel bir destek ve denetim mekanizması olabileceği, yardımcı personele iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili üst düzeyde eğitim verilebileceğine yönelik görüş bildirdikleri bulgulanmaktadır. Araştırmanın bu bulgularından yola çıkarak okullarda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik alınacak tedbirlerin idare ve öğretmenlerin dışında profesyonel bir destek tarafından alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Yardımcı personele, öğrencilere ve öğretmenlere bu konuda farkındalık oluşturarak sağlık ve güvenlik bilincinin geliştirilmesi için eğitim kademesinin en altından başlanması gerektiği düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında Polat (2012)'ın çalışmasını destekler niteliktedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Yapılan araştırma sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının özellikle özel eğitim okullarında önem arz ettiği, özel eğitim okulunda çalışan yöneticiler tarafından doğru ve önemli bir uygulama olarak görülürken özel eğitim okulunda çalışan bazı yöneticiler tarafından ise göstermelik olarak yapılan ve geliştirilmesi gereken bir uygulama olarak ifade edildiği, okul ve sınıfta oluşabilecek olası tehlike ve risklerin fiziki yapı ile ilgili riskler, malzemelerle ilgili riskler ve kişisel riskler olduğu, okulda ve sınıfta oluşabilecek tehlikelerin Elektrik prizlerini değiştirerek, Eşyaları sabitleyerek, Sivri köşeli araçlara tedbir alarak, Elektrik ile ilgili bakımlar yapılarak, Pencerelerin beş cm kadar açılması için kilit takılarak, Zemin uyarı levhası koyularak, Okul personelinin sürekli kontrolleriyle, Öğretmenlerin sınıflarını terk etmemeleriyle, Özel eğitim uygulamalarıyla, Özel eğitim uygulamalarıyla, Acil çıkış kapısı konularak ve kapıyı yanıcı olmayan maddelerden yaparak, Yangın alarm sistemi kurarak önlendiği, özel eğitim okullarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili Seminerler verildiği, kapaklı prizler yapıldığı, dolap ve masaların sivri köşelerinin kaplandığı, Okul tuvaletlerinde düzenlemelerin yapıldığı, Levhalar konulduğu, Öğrencilerin okul dışına çıkarılmadığı, dolapların sabitlendiği, elektrik tesisatı bakımının yapıldığı, engelli tuvaletinin yapıldığı, engelli rampasının yapıldığı, yön levhaları ve tabelaların görülebilecek yerlere asıldığı, Öğrencilerin hastalıkları ve kan gruplarına ilişkin kartlar toplandığı, okulun belli kısımlarına işaret levhaları konulduğu, kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgi verildiği ve genel bilgi

boyutunda bilgilendirme yapıldığı, Öğrencilere uyarı ve bilgilendirmelerin yapıldığı, bütün tehlikeli ya da tehlikeli olabilecek malzemelerin kaldırılıp, kapatıldığı tespit edilmiştir. Bu tespitten yola çıkarak sınırlı sayıda örneklem grubuyla gerçekleştirildiği için sonuçlar genellenemese de okullarda iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı oluşturma çalışmalarına önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Yöneticilerin, ailelerin ve öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara ve uygulamalara bizzat aktif olarak katılımları sağlanabilir.
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili özel eğitim okulunda çalışan yöneticilere geniş çaplı seminerler düzenlenebilir.
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili özel eğitim okulunda çalışan öğretmen ve diğer personele seminerler düzenlenebilir.
- İş sağlığı ve güvenliğine yönelik farkındalık çalışmaları düzenlenebilir.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 5-8 Eylül Tarihinde Yunus Emre Enstitüsünün işbirliği ve desteği ile Tiflis'de düzenlenen 2nd International Science Symposium'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Arpat, B., Yeşil, Y. ve Öter, N.S., (2014). Tekstil Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimleri Hakkında Çalışan Algıları Ve Farkındalığı: Denizli İli Örneği. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:2, Sayı:8.
- Avinç, O ve Kökten, M., (2014). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda İşveren Yükümlülükleri ve Tekstil Sektörü Açısından Bir Bakış, Tekstil ve Mühendis, 21:93, 33-47.
- Baradan, S., (2006). Türkiye'de İnşaat Sektöründe İş Güvenliğinin Yeri ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması, DEÜ Mühendislik Fakültesi, Fen ve Mühendislik Dergisi, Cilt:8, Sayı:1, Syf:87-100, İzmir.
- Başesgioğlu, M., (2006). İş Güvenliği, E-Dergi, İntes Yayını, Temmuz-Ağustos.
- Bucher, K.T. and Mannig, L., (2003). Challenges and Suggestions for Safe School. Proquest Education Journal. The Clearing House, 76(3).
- Ceylan, H., (2012). Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü Ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması, International Journal of Engineering Research and Development, Vol:3, No:2, June.
- Carroll, J.S., (1998). Organisational Learning Activities in High Hazard Industries: The Logics Underlying Selfanalysis. Journal of Management Studies, 33(3):699-717.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, (2012). Okullarda Sağlık ve Güvenlik Çalışmaları.
- Dönmez, B., (2001). Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 7(25):63-74.
- Eripek, S., (2005). Zeka Geriliği. Ankara: Kök Yayıncılık
- Empati, (2008). Her Çocuk Farklıdır. Ekin Koleji, Yıl:4, Sayı:38.
- Erginbaş, E., (2010). Avrupa Birliği'nin Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Erdoğan, N.Ö. ve Karacan, E., (2011). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine İnsan Kaynakları Yönetimi Fonksiyonları Açısından Çözümsel Bir Yaklaşım. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1:102-116
- Güven, R., (2006). Güvenlik Kültürü Oluşumunda Eğitimin Önemi, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Yayını, Eğitim Özel Sayısı, Sayı:30, Yıl:6, Nisan-Mayıs-Haziran.
- Gözün, E. ve Yıkılmış, E., (2004). Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Konusunda Bilgilendirilmelerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının Değişimindeki Etkililiği. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 65-77.
- Hernández, T. and Seem, S., (2004). A Safe School Climate: A Systemic Approach and The School Counselor. Professional School Counseling, 7, 4, 256-262.
- Işık, R., (2006). İş Sağlığı ve Güvenliği İçin Eğitim ve Öğretim, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Yayını, Eğitim Özel Sayısı, Sayı:30, Yıl:6, Nisan-Mayıs-Haziran.
- James, B., (1994). School Violence and the Law: The Search for Suitable Tools. School Psychology Review, 32(2), 190-203
- Kartal, H. ve Bilgin, A., (2009). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenler ve Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorbalığa Yönelik Görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(3), 539-562.
- Karasar, N., (2010). Bilimsel Araştırma Yön-temi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaufman, P., DeVoe, J.F., Peter, K., Ruddy, S.A., Miller, A.K., Planty, M., Snyder, T.D., and Rand, M.R., (2003). Indicators of School Crime and Safety: 2003, National Center for Education Statistics /NCES, Department of Education, Washington, DC.
- Kağızmanlı, B., Kaya, K., Özgüler, A.T. ve Altuğ, M., (2016). Öğretim Elemanlarının Bakış Açılıyla Öğrenci Profillerinin Değerlendirilmesi: Malatya Meslek Yüksekokulu Örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5, 60-66. 12.05.2016 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/08.bugra_kagizmanli.pdf adresinden alınmıştır.
- Kaçmaz, H., (2003). İş Sağlığı ve İş Güvenliği Konularında Devletin İşveren ve İşçinin Görev Ve Sorumlulukları. 02-03 Mayıs 2003 tarihlerinde Adana'da gerçekleştirilen "II. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi"nde bildiri olarak sunulmuştur.
- Fetko, K.S., Schuster, J.W., Harley, D.A., and Collins, B.C., (1999). Using Simultaneous Prompting to Teach A Chained Vocational Task To Young Adults with Severe Intellectual Disabilities. Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities. 34, 318-329.
- Mabie, G.E., (2003). Making Schools Safe For The 21st Century: An Interview With Ronald D. Stephens. The Educational Forum, 67(2).
- Mayer, J.M., and Leone, P.E., (1999). A Structural Analysis of School Violence and Disruption: Implications For Creating Safer Schools. Education and Treatment of Children, 22(3).
- Özçer, S., (1988). İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliğinin Çağdaş Anlamı, Verimlilik Dergisi MPM Yayınları, Yıl:1988/2, Ankara.
- Özkılıç, Ö., (2005). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri, TISK Yayınları, <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=1395>, 26.12.2005.

- Özgüler, A. ve Koca, T., (2013). Meslek Yüksek Okullarında İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminin Gerekliliği. Electronic Journal of Vocational Colleges- Aralık 2013 UMYOS Özel Sayı
- Peterson, L.R., and Skiba, R., (2001). Creating School Climates That Prevent School Violence. The Clearing House, 74(3).
- Sarıkaya, M., Güllü, A. ve Seyman, M.N., (2009). Meslek Yüksek Okullarında İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi Verilmesinin Önemi (Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu Örneği). TÜBAV Bilim Dergisi, Cilt:2, Sayı:3, 327-332
- Sabuncu, H., (2006). İş Sağlığı (Çalışanların Sağlığı ve Güvenliği) Eğitimi, E-Dergi, İntes Yayını, Temmuz-Ağustos, ss:1-4.
- Sipahi, İ., (2006). İş Sağlığı Ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, ÇSGB İSG Genel Müdürlüğü Yayını, Eğitim Özel Sayısı, Sayı:30, Yıl:6, Nisan-Mayıs-Haziran.
- Şahin, S., (2013). OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Sistemi'nde İnsan Kaynakları Yönetimi'nin Yeri ve Önemi. Akademik Bakış Dergisi, 38,1-19.
- T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2014). Toplumda Engelliler: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Engelliler Biziz Projesi Faaliyetleri.
- Türnüklü, A., (2000). Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6(24), 543-559
- Uçkun, G., Demir, B., Yüksel, A. ve Yüksel, İ., (2015). Kurumsal İtibarın Arttırılmasında İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürünün Rolü İle Meslek Yüksek Okullarında Bulunan İş Güvenliği Uzmanlığı Programının Analizi. Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi, Cilt:1, Sayı:2.
- Uzuner, Y., (1999). Niteliksel Araştırma Yaklaşımı, Ed.: A.A. Bir, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, F., (2013). Çağdaş Bir Çalışma Yaşamının Anahtarı: İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Ülkemiz ve Avrupa Örneği, İş Güvenliği Dergisi, İSGİAD Yayını, Yıl:3, Sayı:9, İstanbul, Ocak-Şubat-Mart.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H., (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücesoy, Ş., (2002). Zihin Özürlü Öğrencilere Fotokopi Çekme Becerisinin Öğretiminde Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eylül.
- 4857 Sayılı İş Kanunu, 22/05/2003, sayı:25134, Tertip 5, Cilt 42.